

Helsingissä
19.6.2014

Valtionvarainministeriö Kunta- ja aluehallinto-osasto

Kansallinen Kokoomus r.p:n lausunto metropolihallintoa valmistelevalle työryhmän väliraportista

Viite: Lausuntopyyntö VM093.00/2013

Yleisesti

Kokoomus kiittää mahdollisuudesta lausua metropolihallinnon valmistelusta.

Kokoomus muistuttaa, että hallitusohjelmassa linjattiin, että tarve metropolialuetta koskevalle erilliselle laille selvitetään. Kuntauudistuksen jatkovalmistelua koskevassa linjauksessaan (5.6.2012) todetaan, että metropolialueella tarvitaan kuntarakenteen muutoksia ja jonkin tyyppistä metropolihallintoa. Päätöksessä rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta (29.11.2013) todetaan, että hallitus päättää uudistuksen sisällöstä syksyllä 2014 metropolihallintoa valmistelevalle työryhmän työn päätyttyä.

Kokoomus kantaa huolta suomalaisesta hyvinvointiyhteiskunnasta, julkisen talouden kestävydestä ja kansantaloutemme elinvoimasta. Kuntatalouden kehitys, väestö- ja ikärakenteen muutokset, huoltosuhteen heikkeneminen, maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyvät ongelmat sekä kaupunkiseutujemme kilpailukykyhaasteet edellyttävät, että myös kuntarakennetta kehitetään. Kuntarakenteen kehittämisen tarve on laajasti tunnustettu.

Kuntauudistuksen merkitys korostuu metropolialueella. Metropolialue tuottaa Suomen bruttokansan-tuotteesta yli kolmanneksen ja siellä asuu noin neljännes suomalaisista. Metropolialue on käytännössä ainoa Suomen kaupunkiseuduista, joka pystyy kansainväliseen kilpailuun Itämeren muiden merkittävien kaupunkiseutujen kanssa.

Metropolialue muodostaa myös yhdyskuntarakenteeltaan suhteellisen eheän kokonaisuuden, jossa on muusta Suomesta poikkeavia liikenteen, asumisen ja maankäytön tarpeita. Suurimmalle osalle metropolialueen asukkaista metropolialue muodostaa yhden työssäkäynti- ja asointialueen.

Väliraportissa metropolialueen ongelmiksi luetellaan erityisesti maankäytön, asumisen, liikenteen ja kilpailukykyyn haasteet sekä alueellinen segregaatio. Kokoomus yhtyy väliraportin tulkintaan metropolialueen erityisistä ongelmista, ja toteaa, että ne haittaavat alueen kehittymistä merkittävästi. Erityisen vakavina haasteina Kokoomus pitää kilpailukykyyn ja asumisen ongelmia, jotka heijastuvat koko Suomen taloudelliseen suorituskykyyn.

Väliraportissa ehdotetaan kahta vaihtoehtoista mallia, jotka vastaisivat metropolialueen haasteisiin. Niin kutsuttu "vähimmäistehtävät" –mallissa metropolihallinto vastaisi pääosin strategisista tehtävistä, kuten metropolikaavasta, maapolitiikan linjauksista, asuntotuotannossa joistain rakennuttamistehtävistä, liikenteessä suunnittelusta ja eräistä viranomaistehtävistä, segregaatiorajunnasta yhteistyövelvoitteen, maahanmuuttoasiesopimuksen ja asunnottomuuden hoidon kautta,

KANSALLINEN KOKOOMUS

Kansakoulukuja 3A, 00100 HELSINKI
0207 488 488 faksi 0207 488 505
etunimi.sukunimi@kokoomus.fi www.kokoomus.fi

seudun kilpailukyvyistä ja strategisten tavoitteiden määrittelystä, Uudenmaan liiton nykyisistä tehtävistä ja kansainvälisestä markkinoinnista ja investointien houkuttelusta.

Niin kutsutussa "laajassa mallissa" metropolihallinto vastaisi "vähimmäistehtävien" lisäksi maapolitiikan keinoista, asuntotuotannossa myös tarvittaessa omistajuudesta, liikenteessä suunnittelun ja viranomaistehtävien lisäksi metrosta, jokeriradasta sekä tien- ja kadunpidosta, HSY:n tehtävistä sekä mahdollisesti moniongelmaisten kokonaisvastuusta sekä toisen asteen koulutuksesta.

Metropolialueen uudistuksessa on Kokoomuksen mielestä muistettava laajempi kytkeytyminen koko Suomen kattavaan kuntauudistukseen ja sen periaatteisiin. Kokoomus kannattaa edelleen suomalaisen perinteen mukaan kuntaperusteista mallia. Kokoomuksen mielestä kunnalliseen itsehallintoon ei pidä puuttua ilman hyvin painavia perusteluja.

Metropolihallintoa koskevien ensimmäisten linjausten jälkeen kuntauudistuksen tilanne on muuttunut merkittävällä tavalla, kun eduskuntapuolueet sopivat maaliskuussa 2014, että sosiaali- ja terveyspalvelujen tuotanto siirretään viidelle sote-alueelle. Vaikka mallin yksityiskohdat ovat vielä vahvistamatta, selvää on, että malli muuttaa kuntien asemaa ratkaisevasti.

Sote-ratkaisulla on merkittävä vaikutus myös metropolialueen hallinnon järjestämiseen. Sote-palvelut vievät kuntien budjeteista noin puolet. Sote-palveluihin kuluu myös merkittävä osa kuntien työntekijäresursseista. Sote-alueille ei ole suunniteltu verotusoikeutta, vaan kunnat maksavat sote-alueille kapitaatioperusteen mukaan.

Metropolihallinnolle esitetään valtuustoa ja laajassa mallissa myös verotusoikeutta, jonka lisäksi kunnat säilyttäisivät omat valtuustonsa sekä verotusoikeuden. Kuntien tehtävät olisivat kuitenkin hyvin vähäiset, koska merkittävin osa tehtävistä siirtyisi joka tapauksessa sote-alueen vastuulle. Kokoomus pitää esitystä kuntalaisten kannalta ongelmallisena, byrokratiaa lisäävänä ja epätarkoituksenmukaisena. Kahden uuden hallintoportaan luominen ei poista metropolialueen ilmeisiä haasteita.

Kokoomuksen mielestä metropolihallintoa ei tule perustaa kummankaan väliraportissa esitetyn mallin pohjalta. Kokoomus näkee, että riittävät kuntaliitokset metropolialueella olisivat selkein tapa ratkaista myös maankäyttöön, asumiseen, liikenteeseen, kilpailukykyyn ja segregatioon liittyviä ongelmia. Liitosten tulee olla ensisijainen ratkaisu haasteisiin vastattaessa.

Lisäksi Kokoomus näkee väliraportin vaikutusarvioinnin puutteen ongelmallisena. Kokoomus toteaa, että väliraportti sisältää paljon hyödyllistä pohjatytöä tulevien ratkaisujen tueksi.

Taru Tujunen
Puoluesihtööri
Kansallinen Kokoomus r.p.